

Előfizetési ár:

Egész évre	— — —	4 K.
Fél évre	— — —	2 K.
Negyed évre	— — —	1 K.
Egyes szám	— — —	20 i.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számítatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ

m. k. főerdőmérnök.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztő visszavonás nélkül utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

Egy és más az ültetésről. (Béky Albert.)

Mogyoró-tenyésztés. (—h.)

A «beszélő kutya». (V. S.)

Üregi nyulak és azok irtása. (Gyulai Gy. Károly.)

Gazdasági tanácsadó: Zöld-takarmány besavanyításának módja. (bl.) — Bükkmakk-dara mint baromfielédél. (M. n.) — Mézga-folyás.

Külfélék: Lapunk múlt évi tiszta jövedelme. — Nyugdíjbiztosítás. — Halálozás. — A tengerek áldozatai. — Időjelzés. Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Hivatalos közlemények: A kopár, futóhomok és vizmosásos területeken teljesített erdősítések költségeinek fedezésére adományozott állami pénzeszközök kiosztása.

Szerkesztői üzenetek.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Tárca. A gonosz szem. (Zempléni Gyuláné.)

Egy és más az ültetésről.

Írta: Béky Albert m. kir. főerdőmérnök.

Az ültetési idény beköszönvén, nem végzünk fölösleges munkát, ha a múlt tapasztalatait emlékünke idézve, abból okulást meritünk s illet másoknak is nyújtunk, hogy esetleg ne a saját kárukon tanuljanak.

Sokunkban nagy mértékben van meg az a hajlandóság, hogy az ültetés sikerének legfőbb tényezőjéül annyira az időjárást tekintjük, hogy sikertelenség esetén először is erre gondolunk s ezt toljuk előtérbe okúl, mert a magunk hibáit vagy nem is tudjuk vagy már el is felejtettük. Ez az eset annál könnyebben és gyakrabban bekövetkezik, mert kifogástalan idő csak elvétve jár, az ültetésre pedig annyi mindenféle körülmény s annyi ember keze bír befolyással, hogy ezek számontartása még erre irányuló különös igyekezet mellett sem sikerül mindig. Éppen ezért mindazt, ami rajtunk múlik, iparkodjunk a lehető legjobban elvé-

gezni s akkor magunkra sem, de azt hiszem, az időjárásra sem panaszkodunk annyit.

Némelyek a siker fontos tényezőjének tartják a csemetegödöröknek őszi (tél előtti) kiásását, mondván, hogy a fagnak kitett föld megérik, megporhanyúl s oldott növényi táplálékban gyarapszik. Ez mind igaz s mégis nem egyszer láttam, hogy éppen az őszi gödörásás volt a csemete kipusztulásának oka, mert a tavaszi száraz, szeles idő a gödört és kihányt földjét kiszáritotta s az elültetésnél erre ügyet se vetettek.

Hogy ilyesféle elő ne forduljon, legjobb, ha az ősszel (tél elején) kiásott gödörbe a földet mindjárt — de a felső réteget alulra s az alsót felülre — vissza is hanyjuk s tavasszal csak olyan lyukat csinálunk, hogy a csemetét belé helyezhessük. Az ősszel be nem töltött gödört behányhatjuk tavasszal is az ültetés előtt néhány nappal (természetesen minél előbb, annál jobb), hogy alulról s oldalról átnedvesedjék. Ha se úgy, se így nem tettünk volna s a gödör és földje száraz, akkor vagy várjunk, míg megázik, vagy tegyünk a gyökerek mellé máshonnan ásott üde földet vagy pedig öntözünk bőségesen, a mi azonban erdei ültetésnél vajmi ritkán van módunkban. Ilyen kétélű fegyver lévén az őszi gödörásás, okosan bánjunk vele.

A csemetekiemelésnek azt a helyes módját, hogy a sor mellett árkot ásnak s ebbe döntik a csemetesort, a csemetéhez pedig a gyökerüknél a földdel dolgozva választják széjjel, általánosan ismerik már, mégis hány-szor fordul elő, hogy a csemetesort két oldalról beszúrt ásóval csak úgy nagyjából megingatják, a csemetéket pedig gallyuknál fogva rángatják ki a földből (mint mikor az embert üstökénél fogva vonszolják).

Az így megezibált, gyökerében megcsontított csemetét aztán kirakva a napra — szélre, óraszámra válogatják, olvasgatják s végül csomóba kötve (ha t. i. így történik) elföldelik. Alig láttam piszmogóbb munkát, mint ahogyan néhol a csemeteválogatást és számlálást a fehérszék pletykázva végezte, pedig éppen ennek kellene minden erdőmivelési munka között leggyorsabb tempóban megtörténnie, mert itt van kitéve legjobban a csemete a legnagyobb veszedelemnek, a kiszáradásnak. Az már nem sokat használ, hogy a csemetét egyszerűen

földbe vermeljük, mert a csomónak csak a széle érintkezik földdel, ahonnan az elveszített nedvességet pótolhatja, míg a közepe ezt közvetve csak nagyon is hiányosan teheti meg.

Helyesen úgy járunk el, ha a válogató és számláló munkások a kiemelőkkel lépést tartva lehetőleg sietve dolgoznak s a megszámlált csemetéket vagy szétterítve vermeljük el, a százak, ezrek közé jeleket tévén, vagy pedig ha a szállítás miatt csomóba kötjük, akkor mártsuk a csomó gyökerét elvermelés előtt lúgpépbe (iszapos vízbe).

Hasonló veszély fenyegeti a csemetét az ide-oda szállításnál, hordozgatásnál mindaddig, míg végleges helyére el nem ültetik.

Merem állítani, hogy a legtöbb ültetés sikertelenségének nem az időjárás, nem a rossz ültetés vagy más gondatlanság a főoka, hanem az, hogy a csemetével a kertből való kiemeléstől az elültetésig nem úgy bántak, mint a hogyan kellett volna.

A már elültetett csemetének legnagyobb ellensége a szárazság. Ez ellen mi erdészek időközben vajmi ritkán, legfeljebb a csemete elültetésekor előlegesen nyújthatunk védelmet. Ilyen védelem az, ha a csemetegödör földjének felszínét nem hagyjuk letaposottan, lenyomkodottan, keményen, hanem úgy 2—3 újjnyi vastagságban meglazítjuk, felporhanyítjuk s ezenfelül a fészek földjét valamiféle elhalt növényi anyaggal (fenyőtű, lomb, alom, apró fahulladék, gyökerével fölfelé fordított moha, tépott fű, gyom stb. a mi éppen kezünk ügyében van) ugyancsak 2—3 újjnyi vastagon betakarjuk. Ez a réteg a talajra éppen úgy hat, mint a természet által az erdő földjére borított alom; megvédi azt a hőség, fagy, szél stb. káros befolyása ellen

alatta porhanyó és üde marad a talaj s mint ilyenben a csemete vidoran tenyészik.

A csemetének a fagy által való kihúzása ellen kertekben szinte általánosan alkalmazzák a sorközöknek télire való betakarását. Az elültetett csemete fészekének betakarása ez ellen a károsodás ellen még biztosabban hat, mert itt a föld egy része nem marad fedetlenül, mint a kertben a sorok pásztája.

Ne sajnáljuk tehát azt a kis fáradságot, a mellyel a csemetefészkek talajának betakarása jár, mert ennek sokoldalú hasznossága már kipróbált. Hiszem, hogy aki egyszer kísérletet tesz vele s a takart és nem takart fészek csemetéjét és talaját egy egész éven át összehasonlítgatta, az többé sohasem mulasztja el a takarás alkalmazását.

Mogyoró-tenyésztés.

A mogyoró, mely hazánkban csaknem mindenütt megterem, megérdemelné, hogy nagyobb ápolásban és kíméletben részesüljön, mert termése nagy jövedelmet szolgáltat, a mennyiben nemcsak az országban örvendő jó keresletnek, hanem biztos kiviteli cikket is képez. Leginkább erdőszéleken, csalitos helyeken, gyepükben stb. fordul elő, de különösen gyakori ritkás tölgyerdőkben, sarj- és középerdőkben. Legjobban szereti a televényes üde, kövér, fekete talajt, de középjóságúval is megelégszik; a mocsaras, vadvizet helyeket azonban kerüli s a száraz homokot és az igen kötött agyagtalajt sem kedveli. A száraz meleg árt a fiatal csemetének, úgyszintén nagyon kedvezőtlen termőhelyen a fagy is.

Szabad, napos állásban nagy előnyére válik a mogyorónak a lazább, televényesebb és mérsékeltlen ned-

TÁRCZA.

A gonosz szem.

Irta: Zempléni Gyuláné.

Minden szervünk közül ősidőktől fogva a szem az, melyet a legcsodálatosabbnak és legtitokzatosabbnak tartottak. A nép, a melynek fogalma sincs a szervezetünk mineműségéről, csak úgy, mint a rég elmúlt idők bölcsői és tudósai, a szemet és annak működését, a látást, rejtélynek tartja, s a maga kezdetleges nézeteivel igyekszik annak magyarázatát adni.

A nép tudatlansága, mely a látóképességnek magyarázatát nem tudja, azt egyszerűen valamely csodának tartja s a maga élénk képzeletével, bizonyos jelenségek és megfigyelések következtében, melyeket embereken és állatokon tett, mindenféle csodás képességgel és tulajdonsággal ruházta fel a szemet és azt végül teljesen befődte a titokzatosság fátyolával.

A természet embere nem tudja felfogni, hogy a látás csak egy semleges folyamat; hogy valamely tárgyól kiinduló fénysugarakat a szem optikai készüléke össze-

gyűjti és rárögzíti a szaruhártyára, mint a fényképező készülék fényérzékeny lemezére. Ránézve a látás, a tekintet, cselekvő folyamatot jelent. Úgy képzelet, hogy a szem belsejében titokzatos erő rejlik, mely a legszorosabb összefüggésben van a lélekkel és az egyén akaratával egyesülve, sugárféleket lövel ki, részben, hogy lásson, részben, hogy másokra hatással legyen ezekkel a sugarakkal.

Így keletkezett a szem varázserejében való hit. Mivel pedig az ember általában nagyon hajlik arra, hogy inkább a rosszat higgye el a felebarátjáról, mint a jót, ne csodálkozzunk, ha a «jó» szemnek csak szerény szerep jut a «gonosz» szem mellett.

A ki csak valaha járt is Olaszországban, különösen annak délibb vidékein, az tudja, milyen jelentősége van ott a «mal' occhio»-nak, a «jettatore»-nak. A Pyrenéi félszigeten nincsen gyermek, melyet valamely amulett meg ne védelmezne a «mal de ojo» ellen.

Ezt a babonát megtaláljuk már a legrégebbi kaldéi, indus és egyiptomi bűvészetben, az arabs mesékben és a héber hagyományokban. Találkozunk vele a régi északi mondákban, mint a hogyan meg van a régi görögöknél és rómaiaknál. A lapplandi csak úgy fél a «gonosz»

ves talaj, de a vizenyős talaj már határozottan hátrányára van.

Haogyorót mesterséges úton szándékozunk megtelepíteni és tenyészteni, úgy a talajt 40—50 cm. mélyen meg kell fordítani (rigolirozni), vagy altalajekével megszántani; ha lejtős helyet akarunkogyoróval beültetni, a hol a földforgatást nem lehet keresztülvinni, ott minden csemetének egy körülbelül 130 cm. átmérőjű és 40—50 cm. mély gödröt ásunk. Ha a talaj mézshiányban szenved, akkor ezt tavasszal, még az ültetés előtt pótolni kell. Az ültetés rendszerint 3—4 méteres hálózatban szokott történni s nehéz talajnál tanácsosabb a dombos ültetést alkalmazni.

Aogyoróbokrok szaporítása vetés, a több éves ágak homlítása, vagy gyökérsarjak útján történik. A vetés nem célszerű, mert a magról keletkezett bokrok ritkán teremnek olyan gyümölcsöt mint maga az anyanövény, hanem rendszerint hitványabbat, s azért az ilyen magról kelt növényeket azután jó fajtájúogyorókkal kell nemesíteni; e mellett a magról keltogyoró eleinte lassan nő, az első évben mintegy 5 centimétert, s öt éves koráig alig ér el 15 centimétert; innen kezdve azután már gyorsabban fejlődik.

Aogyoró sarjadzási képessége nem nagy ugyan, de annál nagyobb ez a tuskó tövén és az abból kinyúló indákon; ezért aogyoró szaporítása legcélszerűbben gyökérsarjak vagy tősarjak útján történik, a melyek igen gyorsan nőnek, úgy, hogy az első öt év alatt évente átlag 30—60 cm.-t érnek el. Az ilyen gyökér, vagy tősarjak, melyek eleinte még gyenge gyökérszettel bírnak, csak akkor válnak kiültetésre jól alkalmasokká, ha azokat az anyanövénytől elválasztva, még 1—2 éven át faiskolában neveljük.

Miután a barkák a fiatal (tavalyi) hajtásokon szoktak megjelenni, azért erre a körülményre aogyoró metszésénél és ápolásánál figyelemmel kell lenni. Az idősebb ágakat időről-időre ki kell vágni, hogy így a bokrot felújítsuk a nélkül, hogy egy évi terméstől is elessünk.

Aogyorónak igen sok nemes fajtája van, melyek közül a következőket említjük fel: Angol zelli, Berger zelli, Bollweiler csodája, Büttner zelli, Cataloniai zelli, Cob, Daviana Cob, Emperor, Eugenia, Frizzled Filbert, Gubeni, Gubeni barcelonaiai, Gunslebeni, Gusztáv, Hallei óriás, Kunzenmüller zelli, Lambert-féle fehér és piros, Landsbergi hosszú, Ludolf zelli, Mandula alakú zelli, Minna zelli, Római, Sziléziai, Trebizondei török, Truchsess zelli, Új óriás, Vollkugel, Walker zelli stb. Ezek közül nagyban leginkább a zelli-féle és a Lambertogyorót szokták tenyészteni. A Lambertogyoró augusztus végén a zelli félek pedig szeptemberben érnek.

A magzási kort a magról keltogyoró már 10 évvel, a sarjak azonban sokkal korábban érik el. A termést legjobb a földről felszedni, de felszedés előtt a bokrot jól meg kell rázni. Az érettogyorót szellős padláson lehet jól eltartani, de az egerektől védeni kell.

Ajánlatos aogyoró ültetése azoknak is, a kik méhészettel foglalkoznak, mert a himbarkák, melyek már februárban, márcziusban nyílnak, kora tavasztól kezdve jó zsákmányul szolgálnak a méheknek. (— h. —)

A «beszélő kutya».

Bejárta a lapokat a hír, hogy Hamburg közelében egy ottani erdőőr kutyaája beszélni tud és olyanok, a

szemtől, mint a kínai, tatár és tibeti és megverődtek a «gonosz» szemtől az indiánusok, négerok csak úgy, akár a mi parasztjaink. Ugyanabban a formában és alakban megtalálható ez a hiedelem minden népeknél, minden időkben, még az olyan nemzeteknél is, melyeket évezredek és világrészek választanak el egymástól.

«Gonosz» szem alatt általában azt a hiedelmet értjük, hogy bizonyos embernek, állatnak vagy szellemnek meg van az az ereje, hogy egyszerű nézéssel kárt tud tenni másokban, különösen gyermekekben, háziállatokban és növényekben, de még élettelen tárgyokban is.

A néphit szerint vannak emberek, a kik tudatosan és azzal a szándékkal, hogy ártsanak, lövelik ki megrontó szemsugaraikat és vannak még olyan egyének is, a kik öntudatlanul és a maguk akaratán kívül születnek ezzel a tulajdonsággal. Többnyire irigység mételezte meg az illetőnek a lelkét és a szemét és ebben keresendő a «gonosz» nézés oka. Ezért azonos a «gonosz» szem az «irigy» szemmel és az ilyen szem szokott «megesodálni», mint a hogy a másik «megver» a szemével. Jól ismerjük ezt a «megesodálást» mi is és nem egy művelt embertől halljuk: «kop kop-kop, hogy meg ne csodáljam», mialatt háromszor megkopogtatja

az asztal alját. Hogy ez mennyiben függ össze a gonosz szemmel, azt ugyan senki se tudná megmondani.

Sok ember, a ki «meg tud verni a szemével», csak olyan ártatlanul néz pedig, mint akárki más. De ezek mellett vannak ám olyan egyének is, a kik «meg vannak jegyezve», a kiket a természet megbélyegezett, hogy nyomban emberi baziliszknak jellemezze őket. Mindenféle testi fogyatkozás, különösen pedig valamely szembetegség teszik felismerhetővé az ilyen szerencsétlent.

A középkorban az ördög volt az, a ki a vele kötött szövetség megpecsételéseül a boszorkányokat és varázslókat ilyen módon bélyegezte meg. Jaj annak a szegény asszonynak, a ki olyan szerencsétlen volt, hogy piros volt a szembéja! Az biztosan elveszett.

Az égő máglya volt általános eszköze annak, hogy az ilyen szembetegséget a világból kipszuttassák.

Ámde a néphit nem csupán a szegény asszonyokat, koldusokat, rongyszedőket és más ilyen alantas társadalmi állásban levő egyéneket ruházta fel ezzel a képességgel. Nincs állás, rang, vagyon, melyek ellen megvéd.

Nagyon kevés olyan gonosz varázslat történt az idők folyamán, melyet ne a szemnek tulajdonítottak volna.

kiknek hitelt érdemlőségéhez semmi kétség sem fér, megerősítették ezt a hírt. A kutya tehát beszél, és pedig nem kutyanyelven, hanem valóságos emberi hangon.

Itt mindenekelőtt mutassunk rá arra, hogy hasonló tapasztalat nem az első, már Hachet-Souplet, az ismert francia állatidomító, lehetőnek tartja azt, hogy a kutyát néhány emberi szóra betanítsuk. És nem kisebb egyéniség, mint a nagy német bölcsező Leibnitz beszél egészen komolyan egy hasonló esetről. Ő ugyanis Zeitz közelében egy parasztkunyhóban látott egyszer egy kutyát, a melyik több szót tudott kiejteni. Körülbelül harmincz lehetett a szavak száma és pedig nemcsak német, hanem idegen szavak is, mint kávé, csokoládé stb. A meglepett tudósnak elmondták, hogy a kutya ezt a képességét leginkább egy gyermek fáradozásának köszönhette, a ki észrevette, hogy némely hang, melyet a kutya ad, emberi szavakhoz hasonlít, s azért fejébe vette, hogy a kutyát addig oktatja, a míg csak képes nem lesz a szavakat szabályosan kiejteni. S hogy ez tényleg sikerült is neki, azt, mint láttuk, Leibnitz tanuságtétele is megerősíti.

De sok más hasonló esetre is emlékezhetnek még egyesek. Így Berlinben is már 30 évvel ezelőtt mutogattak egy borbélyműhelyben egy kutyát, a mely, habár csak korlátozott mértékben is, rendelkezett bizonyos beszélőképességgel. Ha megkérdezték a mopszlit, hogy hívják, ugatásszerűen ejtett hangjaiból ki lehetett venni nevét.

Annyit tehát meg lehet állapítani, hogy az állatokban nem hiányzik az a képesség, hogy magukat hangok útján érthetővé tudják tenni. Hiszen többé-kevésbé tudományos alapon álló igen elmés dolgozatok léteznek, p. o. a tyúkok nyelvéről (a francia Prévot du Haudray-tól), a macskák nyelvéről (az amerikai Gar-

nier és Marvin Clarktól), a halak nyelvéről (Mr. Ward), a békákéről (Bruns Barnett). A mi pedig a majmok nyelvét illeti, arról R. L. Garner egész könyvet írt. Sajnos, a kutyák nyelvéről, melyek pedig legközelebb állnak a majmokon kívül intelligencia tekintetében az emberhez, nem létezik ily könyv.

Abból, hogy a kutyáknak megvan a maguk tökéletes beszédük egymás megértésére, még nem következik, hogy emberi beszéd elsajátítására is képesek legyenek. Viszont azonban tény az is, hogy a kutya képes lehet arra, hogy bármely emberi nyelvet megtanuljon (magyart, németet, francziát, angolt), csak az lehet vitás, vajjon érti-e aztán a kutya azt, a mit mond? Ezt a föltevést sokan előre is tagadják. Hiszen ismeretes, hogy sok papagáj-faj rendkívül tanulékony a nyelveket illetőleg, mint különösen a szürke papagáj és némely amazon-faj. De azért távolról sem juthat eszünkbe sem azt következtetni ebből, hogy a beszélő madár érti is a szót. A mit a madár beszél, az rá nézve nem egyéb értelmetlen zagyvaléknál, összefüggésnélküli hangoknál.

De térjünk vissza a kutyára. Hogy egy kutya beszélni megtanulhasson, arra nézve megvan leglényesebb előfeltétele, hogy t. i. egyáltalában hangokat bír hallatni, vagyis hogy ugat, oly kutatások nyomán, melyeket a legilletékesebb, hozzáértő tudósok végeztek, meg lehet állapítani, hogy tulajdonképp csak a háziállattá vált kutya ugat. Távol az emberi tűzhelytől ez a faj tökéletesen hallgatag marad, legfeljebb vinnyog. De még fiatal kölyökkutyák is, melyek már egész megelőző sorára tekinthetnek vissza a házhoz szoktatott nemzedékeknek, bizonyos körülmények közt nem értenek az ugatáshoz. Csak utánzás útján tanulják azt el, a midőn más kutyákat hallanak ugatni, vagy pedig

Legtöbbet szenved a rossz nézés alatt mindaz, a mi jó és szép és ezért gyermekeket hamarabb meg lehet verni szemmel, mint felnőtteket. A nép még egész határozott betegségi tüneteket is ismer, melyek arra vallanak, hogy a betegséget a gonosz szem okozta.

Ha a beteg fél az orvosságtól, vagy ha az orvosság nem használ, ez annak a jele, hogy a beteget megverték szemmel. Ha a Kovácsék tehene nem ad tejet, bizonyos, hogy a szomszéd Csökéné megverte szemmel.

Vadállatokat egyetlen ilyen pillantással meg lehet fékezni; szelid állatok megbetegednek tőle és könnyen belepusztulnak. A tehén vagy elveszti a tejét, vagy véressé, hasznavehetetlenné válik a tej; a ló megbokrosodik, vagy el nem lehet mozdítani a helyéből; a halásznak egy ilyen «jettatore» is sokára meg tudja babonázni a hálóját. Növény elhervad, elszárad a rossz szem hatása alatt; fák nem teremnek gyümölcsöt, egy szóval: az egész természet alá van vetve ennek a gonosz szemnek, mely földrengést okoz, kitörésre bírja a tűzhányót, sziklákat repeszt, forrásokat kiapaszt.

Ám nemcsak az ember szeme tud ilyen vészthozó

lenni, hanem a szörnyetegek és mindenféle állatok is. Legismertebb ezen a téren a kígyó nézése.

Miután pedig megismerték a veszedelmeket, kieszeltek azt is, mivel lehetne elejét venni az ilyen hatásoknak. Se szeri, se száma hát az ellenszereknek, a melyekkel megvédik magukat a gonosz szem ellen. Török- és Görögországban, valamint Egyiptomban, a szem-amulett van elterjedve és ez különféle formában található.

Az ó-korból maradt ránk különféle ilyen óvszer, a milyen például egy szem, melyre egész sereg vadállat támad. Legismertebb amulett a «fügét» mutató kéz, a szétterpesztett tenyér, a korall stb.

A gonoszra hajdanában gonoszszal igyekeztek hatni és hogy a baziliszknézés kárt ne tehessen az emberben, a baziliszknak saját rút pófáját illesztették a ház kapuja fölé, hogy a mikor oda néz, a maga csúfságától rémüljön meg. Így tettek a meduza-szemmel is.

Babona ez is csak úgy, mint a többi ilyen dolog és a legjobb megismernünk, nehogy valamiképen eszünkbe jusson félni a «gonosz» szemtől, mely «megver» vagy «megcsodál».

egy különös trükk útján, a melyet minden kutyakedvelő jól ismer. Valami jó falatot tartanak tudniillik orra elé, azzal a kérdéssel, «hogy beszél a kutya?» Kölyök-kutya természetesen utána kap az ingyencz falatnak, mire azt gyorsan megint visszavonják. Így megy ez mindaddig, míg a kis kutya meg nem haragszik. Bosszúságában aztán oly hangok támadnak fel benne, melyek eddig szunnyadoztak: ugatni kezd. A módszer hatását fokozni lehet még alkalmilag egy-egy fenyegető mozdulattal vagy könnyű ütéssel. Ez még növeli a kutya bosszankodását, még gyorsabban és határozottabban hallatja ugató hangjait. Ekkor aztán megkapja a kinált falatot, de jól megjegyzendő, minden késedelem nélkül. Ez rendkívül fontos, mert csak ily módon gyökerezhetik meg az állat fogalmi körében az a képzet, hogy «enni csak úgy kapsz, ha ugatsz». S a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a kutya teljességgel képes magában ezt a következtetést kivonni.

Nem kevésbé fontos az is, hogy az idomító, valahányszor azt akarja, hogy a kutya ugasson, erre nézve határozott felszólítással éljen mindannyiszor, mint p. o. «hogy beszél a kutya?» Ebből az következik, hogy a kutya felfogási képességében megrögződik az a szabály, hogy «mihelyt a parancesszó megüti füledet, ugatnod kell». Folytatólagos gyakorlat ez a szabályt mind mélyebben vési bele emlékezetébe. Lassanként a kutya megtanul ugatni, ha csak mutatják is a falatot. Majd ez is elmaradhat s azontúl a parancesszó is elég az ugatás előidézésére, végre pedig minden külső ok nélkül is megtanul a kutya ugatni, az ugatás természetévé válik.

Olyan tehát a kutya az idomító keze alatt, mint a viasz, melyet tetszés szerint lehet formálni, s túlzás nélkül állítható, hogy minden kutya annak a nevelésnek az eredménye, a miben részesült. Ennek a nevelésnek sarkalatos elvei pedig a kényszer és rábeszélés. Minél kevésbé használjuk az első eszközt, annál tartósabb hatása van a nevelési módszernek. Az akarat merev hajlíthatatlansága mellett, mely nélkülözhetetlen mindazoknál, kik az állatokat valamire tanítani akarják, a hanghordozás mineműsége is nagy súlylyal esik a mérlegbe. Hachet-Souplet szerint «ennek működésben kell lennie az egész lecke alatt s a szükséghez képest egész skálán kell végigfutnia, a kedélyes bátorítástól a szigorú leckéztetésig».

Ily előfeltételek mellett bátran hozzá lehet fogni, hogy a kutyát, ha nem is az emberi beszédre, de néhány emberi szóra betanítsuk. Csakhogy itt már nem elég az, hogy a kutya hangokat adjon, hanem fontos, hogy a hangok lehetőleg hasonlítsanak az emberi hangokhoz. Láttuk fentebb, hogy a Leibnitz által észlelt esetről is éppen ez kapta meg a kutyáját beszédre idomító fiút. A ki a különböző kutyafajokkal ismeretes, tudja, mennyire különböznek ezek organumuk tónusára s terjedelmére nézve. Már kutyáink hangja sem szépnek nem nevezhető, sem visszataszítónak. De ha egy kutyában az emberi hang sajátosságaihoz hasonló elemeket vélünk fölfedezni, mért ne lehetne azokat

öntudatosan továbbfejleszteniünk és képeznünk? Itt is csak az előbb leírt módszert szükséges követni. Igaz, hogy az eddigi kísérletek szerint, úgy a Leibnitz által észlelt esetről, mint a legutóbbi nagy feltűnést keltett esetben, a kutya csak az elébe adott kérdéseket ugatja vissza utáztatképpen, de semmi ok nincs annak feltételezésére, hogy hozzá ne lehetne szoktatni a kutyát is, mint a papagájt arra, hogy minden kívülről jövő ösztönzés nélkül emberhangokon ugasson. Persze ettől még nagyon távol áll a tökéletes emberi beszéd.

A kutya hasonló tehetségei fejlesztésével már a régi korban is sokat foglalkoztak. Plutarchus görög író is említ egy Zopikus nevű kutyát, a mely egy pantomimikai előadás alatt mindannyiszor a szükséges helyen vágott közbe, úgy hogy tökéletes variété-számot produkált. Természetesen itt sem lehetett szó igazi éneklésről. A mit a kutya hallatott, az nem volt egyéb többé-kevésbé ritmusos ugatásnál, melynek magyarázata a fent előadottak után nem valami nehéz. Akaraterős idomítók, főleg ha az állat kissé ideges s így ellenálló ereje csökkent, képesek ezeket hangtani vonatkozásokban is teljesen rabszolgáikká tenni, egyéniségöknek leigázni. Így tehát a hamburgi nagy szenzáció sem akkora szenzáció, mint a mekkorára sokan fel akarták fűjni. A «beszélő kutya» oly értelemben, mint kifejtettük, nem valami csoda, hanem természet-tudományilag kimagyarázható tünet, a mely az állati lélek tanulmányozói előtt nem újság. Mindenki tudja, hogy a kutya intelligenciája rendkívül magas fokon áll. Már maga az utáztatási ösztön is, a mely ezúttal a hangizomzatra terelődik át, nem kicsinylendő segédeszköz. Egyik szó a másik után képződik ki, s végül a kutya teljesen rendelkezik egy egész szókészlet felett, a nélkül, hogy többé az egész betanítási apparátust kellene működésbe hoznunk az eredmény előidézésére. Így a legutóbbi esetben a hamburgvidéki erdőőr a «hungrig» («éhes») szó ismétlésével érte el az eredményt a kutyánál, a mely most már teljesen érthetően tudja kifejezni németül, hogy «éhes vagyok».

Gyakran megfigyelték már, hogy ha egy szobában két zongora áll, melyek közül egyiket játszanak, akkor a figyelő, ha az elzárt zongorához közeledik fülével, ott ugyanazokat a húrokat véli rezegni hallani, melyeket a másik zongorán a játszó ujjai megütöttek. Éppen így áll a dolog az állat-dresszuránál is. Ha az idomító az állathoz szól, akkor ez utóbbi érzi azt az ingert, hogy ugyanazt a hangot adja vissza, melyen megszólították. Hangszalagjai ellenállhatlan csiklandozást éreznek. Így bírható rá a kutya, hogy néhány emberi szót, melyet hall, betanuljon és híven reprodukáljon. Ha aztán hangjának tónusa fonetikailag is lehetőleg megközelíti az emberét, akkor előáll az a tünet, a melyet éppen most «beszélő kutya» szenzációs cím alatt tárgyalnak mohón a lapok, s a melyben már nemcsak hivatásszerű idomítókat, hanem kiváló természet-tudósokat és állatpsychologusokat szólaltatnak meg.

Üreginyulak és azok irtása.

(Egyúttal felelet R. M.-nek.)

Irta: Gyulai Gy. Károly.

A nyúlfélék a Leporidák családjához tartozó üreginyul őshazája Dél-Európa, a honnan lassanként mind az öt világrészen elterjedt, a mi nagymérvű szaporaságán kívül húsa és szőrmeje értékesíthetőségének is egyaránt betudható. Az üreginyul párzasi ideje februártól augusztusig tart, tehát egyező a mezei nyúléval. A vemhesség időtartama 30—31 napra tehető. Az ellési időszak márcziustól szeptemberig terjed. A szaporulat 6—10 darabra tehető.

Hazánk területén nagyobb arányokban a dunántúli dombvidéken, a Tisza mellékeinek egyes tájain és Horvát-Szlavonországban szaporodott el utóbbi időben; e mellett folytonosan szaporodóban van a létfeltételeinek kedvező egyéb vidékeken is.

Húsa, a mai drágaság közepette, eléggé jó szolgáltatásokat tehetne az alsóbb néposztályoknak; prémjének értéke pedig, a nagy prémkereslet révén elég magas s az folyton emelkedőben is van. E mellett némi hasznot hajt azzal is, hogy rokon szelid típusával az ólainkban tanyázó házinyúllal együtt a gyógytudományok kísérletezései terén kiválóan alkalmas kísérleti objektumként jelentős szolgáltatásokat tesz a kísérletezéssel foglalkozó intézeteknek. Viszont aztán hasznavehetőségével szemben súlyosan nehezednek érzékeny kártételei egyes olyan vidékekre, a hol az erdőkulturákban, kivált a esemetekben, továbbá a szőlőkben, gyümölcsösökben, zöldséges kertekben s a mezőgazdaság terén a kalászos, a kapás, az olajtartalmú és a takarmánynövények zsengebb tenyészeiben számottevő károkat okoz: e mellett pedig a talaj átalagozásával, a talajnak s az abból táplálkozó növényzetnek egyaránt ártalmára van.

Mihelyt elszaporodását eltűrjük, kártételei is szemlélhetőbbakká lesznek s így irtása előbb-utóbb mellőzhetlenné válik még ott is, a hol talán húsa és prémje kedvéért avagy vadászati szempontból bizonyos kimélet, sőt épen gondozás tárgyává kívánják is tenni. A mennyiben elszaporodásuknak gátat vetni nem tudnánk, háromféle irtásmóddal vonulhatunk ki ellenük. Az egyik mód a mérgezés; a másik a törbeejtés s a harmadik az erdész és vadászembert egyaránt érdeklő és szórakoztató menyétezés.

A mérgező szerekkel annyival is inkább óvatosan kell bánni, mivel az üreginyúllal a háziállatállomány, nevezetesen a sertés, továbbá ebeink, házimacsánk és a baromfi is összekerülnek, de sőt hasznos vad is hozzáférközhetik az üreginyúlnak szánt mérgehez; az irtásnak ettől a módjától tehát el kell tekintenünk.

A fogószerkezetekkel eszközölt törbeejtési módok úgy alapos eredményeiknél, mint egyben a csekély költségűnél és fáradságnál fogva ma kétségtelenül a legajánlatosabbaknak mutatkoznak.

A harmadik a menyétezés, vadászati szempontból vett érdekességénél fogva mindenképen megérdemli végül azt, hogy a törbeejtés ismertetésén kívül ezzel az irtási móddal is kissé részletesebben foglalkozzunk.

Törbeejtés céljára, a tél legzordabb szakának kivételével, az év bármely időpontja alkalmas.

A hazánknak oly fényes sikereket jelentő 1910. évi wieni nemzetközi vadászati kiállításnak kártékony állatokat irtó eszközeit föltüntető csoportjában, igazán elmesésen megszerkesztett üreginyulirtó eszközöket és szerkezeteket is láthattunk. Az ismert Weber Rudolf-féle czégyártja azokat Haynauban, Sziléziában, a honnan az ilyen eszközöket csekély költséggel lehet ma beszerezni. Ez a jelentéktelen kiadás is megtérül az üreginyulak által okozott kártételek megszünte, másrészt pedig prémezetük értékesítése révén.

Az üreginyul kártételeinek főveszedelme, elképzelhetlen arányokat öltő szaporaságában és mohó falánkságában rejlik. Nyár szakának dúsan terített eleségtár mellett még a nagyobb számú üreginyulcsapatok is megoszlanak az erdők-mezők, szántóföldek stb. különböző részei közt; ámde aztán ősz beálltára, a midőn az új nemzedék meggyarapodott, megsokasodott, nem egy helyen valóságos rostává lyukgatott területekké alakítják a különböző beceses növénykulturák megszállott talaját. Néhol olyannyira átalagozzák, átlukgatják az erdők-mezők, szántók, kertek stb. talaját, hogy a támadt réseken át a talajba hatoló fagy és hideg, a kártékony rágesálók hadától netán megkimélt növénykulturákat okvetlenül megsemmisíti. Természetesen az így megszáporodott nyúlállomány az erdei kulturák lerágása által is óriási károkat okoz.

Az üreginyulak legzeleszerűbb irtásának jutányos eszköze az egyszerű kezelést igénylő kisebb szerkezetű tányérvas. Az üregek bejáratánál, répa, káposzta, czékla, burgonya, kel, kalarábé stb. családokkal fölszerelt tányérvasak naponta ismételten törbeejtik a mindig falánk, gyanútlan üreginyulat, a melyre löport vesztegetni alig szoktunk. E mellett, a mai húsinség idején, az üreginyulak tápláló húsa mindenképen előnyösen kihasználható.

Az apró tányérvason kívül szekrényalakú nagyobb csapdaszerkezetek felállításával, egyidőben több üreginyulat is lehet összefogdosni. Az ilyen csapdaszerkezeteket, használati útbaigazítással együtt, az említett csapdagár útján bármikor beszerezhetjük.

Az irtás céljából felállított különböző törbeejtő szerkezeteket naponta reggel és alkony beálltakor szokás szemle alá venni. Az összefogdosott készlet eltávolítása után aztán új családokféle beállításáról lehet gondoskodni.

Hasonlatosan a jó vizslához vagy kopóhoz, a melyek oly kiváló szolgáltatásokat tesznek nekünk a vadászatokon, épen olyan kiváló segítségünkre lehet az üreginyul irtásánál az erre alkalmas menyét is. Ilyenekre szert tenni, azokat megfelelő gondozásba venni épen nem könnyű feladat. Legalkalmasabbaknak bizonyulnak az olyan menyétek, a melyek valahol az üreginyulak telepeinek közelében tartottak előbb tanyát. Külföldön, az üreginyulak által megszállott területek tájain, átlag 20—30 korona egy-egy beidomított menyétnek ára.

A menyétnek nyúlirtásra való rendszeres beidomításáról nem beszélhetünk. A menyét nem eltermészet,

de kellő gondozás, megfelelő bánásmód mellett annyira hozzánk szoktatható, hogy közelünkben marad. Egyébre aztán nincs is szükség, miután az üreginyulak alagút szövevényeiben, a teljes otthonossággal működő menyét, közelebbi hozzájárulásunk nélkül, egymaga is elvégzi mindazt, a mit tőle elvárhatunk.

A menyétfélék sorából legidomíthatóbbak a fanyest (nyuszt) és a kövinyest, csakhogy ezek kevésbé alkalmasak az üreginyúl kipusztításának céljaira s így a nehezebben idomítható, ámde a nyulat annál hathatósabbban pusztító vadászmenyéttel kell az üreginyulak ellen fölvonulnunk.

A menyét kellő gondozásán kívül, az idomítás leg-hatásosabb eszköze az irtást megelőző kellő koplaltatás. Az idomítás módszeréhez tartozik a menyétől megkopogtatása is olyankor, a midőn a kiéhezett menyétnek valaminő kívánatos húsneműt, legfőként üreginyulat nyújtunk csemegeként. Az ilyen csemege reményében az állat a kopogásra csakhamar neszelni fog, legkivált, ha csak akkor nyújtjuk eléje az étet, a midőn a kopogó hívásra előjött. Idővel így kezünkől is elfogadja az eléje tartott tápszert. A kopogás segítségével az üreginyulak otthonából is vissza-vissza csalogathatjuk az éles érzékű állatot.

Kezelésünk közben a hozzánk szokott menyétet nyakánál fogva kell megragadnunk; a fogásunkhoz így hozzászoktatott menyét gondozóit sohasem fogja megharapni.

A menyétezés eredményessége jelentékenyen függ az időjárástól is. Kedvezőtlen hideg, esős, havas időben az üreginyúl otthonában tartózkodik. Ilyenkor tehát legajánlatosabb ellene fölvonulni. Azért kedvező időben is eredményt érhetünk akkor, ha az üreginyulakat ebek segítségével, kivált fox-terrierrel és tacsóval riasztjuk üregeikbe. Mihelyt hűvösebb napok következnek be, biztosak lehetünk afelől, hogy a fázékony, kényeskedő üreginyúl sietve bevonul üregotthonaiba. Ilyenkor menyéteinkkel tüstént közbeléphetünk ellenük. A hideg napokon kívül, tikkasztó nyári napok idején is, az üreginyúl, a nappali órákban visszahúzódik az üregek hűsége. A mi a menyétezés napszakát illeti, e tekintetben alkalmazkodnunk kell az üreginyulak természetszabta életmódjához. Minél közelebb esik az est, annál üresebb lesz a melegebb évszakokban az üreginyulak otthona, viszont a délelőtti óráiban, a jóllakottak legnagyobb tömegét az üregben fogjuk találni.

Az üregnyílásokat, a menyét bebocsátása idejére, hálókkel kell elrekeszteni, hogy így a menyét által felriasztott nyulak tüstént hatalmukba kerüljenek. Ha épen agyonverni nem akarjuk őket, egy-két szabadon hagyott nyílás előtt dús aratása kerülhet a vadászfegyvernek is.

Ma inkább szájkosárral ellátott menyétekkel vonulnak az üregi nyulak ellen. Így is elegendő riadalmat okoznak azok, az ősi ellenségtől méltán rettegő nyulak sorában. A szájkosár viseléséhez a menyétet előzetesen hozzá kell szoktatni. A legjobban idomított menyét is örömeit benreked az üregekben, a honnan többé előcsalni alig vagyunk képesek. Ilyenkor az üregnyílásokat,

egynek kivételével betömjük, a menyét hordozható ólját pedig a nyitottan hagyott üregnyílás elé toljuk. A menyét, ha még oly jól érzi is magát az üreginyulak edében, egy-két napon belül rendszerint bevonul a nyílásnál talált megszokott óljába.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

Zöldtakarmány besavanyításának módja. Válasz ezen kérdésre: kérem leírni, hogyan készítendő a zöldtakarmány (luczerna, lóhere és baltaczim), hogy ha arra való ezementes gödrökkel nem rendelkezünk, hogy az jó legyen és meg ne romoljon.

Bármely zöldtakarmánynak télire való besavanyítása igen nagy körültekintést kíván, mert ha a zöldtakarmány gondosan összerakva, jól lepréselve és lehetőleg légmentesen beföldelve nincs, akkor hamar rothadásnak indulhat és így a helyett, hogy a téli idény alatt állataink kellemes szagú, jóízű és tápláló takarmányt kapnának, az egész takarmány kárba vész, mert elrothad. Az elrakásnak, illetőleg savanyításnak kétféle módja van, az egyik a verembe való elrakás, a másik a föld felett való összerakás. A verembe való elrakásnál mindig azt kell szem előtt tartani, hogy mily nagy mennyiségű zöldtakarmányt kívánunk bevermelni és a szerint ásatjuk a legfeljebb egy méter mély vermet. Mélyebb verem nem jó, mert nagyon nehéz belőle a besavanyított takarmányt kiszedni; a veremnek nem szükséges ezementből lenni, bár ott, a hol évről-évre savanyítanak takarmányt, a cementverem kifizeti magát, lehetséges levén általa a tiszta kezelés és a számba veendő takarmánymegtakarítás, a mi különben kárba vész a földes gödör széleinél.

A földfeletti elrakásnál a földet olyan területen simítjuk és egyenlítjük el, a milyen nagyságú kazlat óhajtunk a zöldtakarmányból rakni.

Az elrakás mindkét esetben a következőképen történik: A zöldtakarmányok lekaszálvá, rendes körülmények között szénává száríttatnak, ha azonban közbe jön valamelyes olyan körülmény, a mely a szénává készítést megakadályozná, akkor czélszerű a lekaszált és kissé megfonnyadt takarmányt bevermelni vagy elrakni, megjegyezvén, hogy a zöldtakarmányok utolsó kaszálását mindig jobb besavanyítani, mint szénává készíteni, miután a hidegebb idők beálltával nehezen szárad ki az és így a széna a kazalban könnyen megpenészedik, megdohosodik, tehát bizonyos mértékig értéktelenné válik.

A zöldtakarmány elrakása előtt a földön száraz szalmával, vagy a gödör fenekén és oldalain száraz zsupszalmával megágyazunk és erre rakjuk rá egyenletesen 30—40 cm. magasságban a zöldtakarmányt, a mikor ezt az első réteget emberekkel jól megtapostatjuk; így folytatjuk azt a föld felett 2 m. magasságig a veremben és felette 1 m. magasságig, ha aztán ezzel készen vagyunk, ismét befedjük és kívül rakjuk a zöldtakar-

mány-kazlat jó vastagon szalmával, a földfeletti részt pedig körülrakjuk 30 cm. széles földburkolattal, a tetjét berakjuk deszkákkal és a deszkára, hogy az egész kazal jó összepréseltessék $\frac{1}{2}$ m. magasságú földet hányunk.

Az így berakott, besavanyított zöldtakarmány a benne levő erjedő anyagoknál fogva lassan megmelegszik, 1—2 hét alatt átérjed, az úgynevezett édes erjedésen megy át és lesz belőle egy kellemes savanykás szagú és édeskés ízű barna színű, az állatok által igen kedvelt tápláló takarmány, a melyet jőféle tavaszi szalmával, vagy pedig másodrangú szénával összerázva, az állatok igen szívesen fogyasztanak.

Igen czélszerű ősszel a tengericső leszedése után a tengeriszárát az újabban forgalomba hozott tengeriszár-tépő-géppel szénává szétszaggatni és fent leírt módon besavanyítani. Ha a tengeriszár már nagyon meg volna száradva, akkor frissen vágott lóhere, luczerna, vagy baltaczimmal kell összerázni és elvermelni. Ebből igen tápláló takarmány lesz.

Miután a tengeriszár-tépő-gép sokba kerül és így egyes gazdák azt be nem szerkeztetik, tanácsos egy-egy község gazdáinak összeállani és azt beszerezni, mert már egy évi használat után kifizeti magát. (bl.)

Bükkmagdara, mint baromfiéledel. Több éve foglalatokodom a baromfiélesztéssel (persze csak kicsiben, mert mint erdőőr nejemnek sem anyagi helyzetem, sem a meglevő területem nem engedi, hogy nagyban foglalkozzam vele) s nagy figyelemmel igyekszem oda-hatni, hogy a baromfiaknál ne csak a legnagyobb testalkatot és súlyt érjem el, hanem, hogy a tyúkok tojó-képessége is a legjobb legyen. Tudjuk, hogy minden apróbb magvat mohón kapkod fel a baromfi. Egy nap arra a gondolatra ébredtem, mi lenne, ha én bükkmagot szedetnék s azt adnám, ha nem is egészben, de megdarálva tyúkjaimnak? Tényleg szedtettem is, de csak nagy nehezen tudtunk összehozni 40 liter magot, mivel későn érlelődött meg ez a gondolat bennem, s így a hideg őszi és esős idő gátolt abban, hogy többet szedjünk. Ezt a csekély mennyiségű magot méhesünk földjére öntöttem s hogy a dohosodástól megmentsem, naponta kétszer is megforgattam s mindezen műveletet a legszorgosabban végeztem, mintha csak előre tudtam volna, hogy fáradságom bőségesen lesz megjutalmazva. Azon ősz november 28-áig végeztem e munkát a maggal s akkor aztán kemenczében megszáritva, zsákba szórtam s kis falunk vizimalmába küldve, darává megőrölttem. De most meg már az volt a bökkenő, hogy mit tegyek? Ha a telelésre hagyott 25 drb tyúkkal fogom felétetni e csekély mennyiségű eledelt, úgy rövid idő alatt elfogyasztják azt s vajmi kevés, avagy semmi eredményt sem érek el a hizás vagy a tojáslerakásnál. Befogtam tehát közülök ötöt s elkülönítve etettem. Főtt burgonyával keverve adtam e darát s reggeli eledelök ez volt. Rövid idei etetés multán csoda módra látták el háztartásomat tojással. De hallgattam, nem árultam el senkinek e felfedezést. Meg akartam még próbálni a

rákövetkező télen is és az összes tyúkjaimnál ezt az etetési módszert alkalmaztam. Most már három télen át folytatott kísérletezés joggal felbátorít arra, hogy a bükkmagdarával való etetést a tyúktenyésztők figyelmébe ajánlhatom. Különben egyszerű ennek a magyarázata, mert az olajos magvak fokozzák a tojáslerakás mérvét minden baromfinál. M.-né.

Mézfafolyás. A csontmagvú gyümölcsfáknál előforduló betegség, a mézgásodás (enyvfolyás, gummifolyás) abban áll, hogy a tápláló anyagok hibás áthasonítása folytán, legtöbbször a kéregszövetben, a keményítőből mézga képződik, a mely a héjat áttörve, azon kifolyik és megkeményedik. A sok és tartós mézfafolyás következtében a fa folyton gyengül, nem terem s végre kivész. Ez a betegség leginkább a nedves, hideg, kötött talajon fordul elő, de fellép akkor is, ha a fákat a nedvkeringés idején kívüli időszakban erősen visszametszük, sőt felléphet akkor is, ha az ágakat erősen meggörbitjük. Ezért a csontárosokat csak mérsékelten szabad metszeni s azokon csak a legszükségesebb metszéseket szabad megtenni.

Ha észreveszszük, hogy a gummifolyás a kérgen keresztül megindult, vagy hogy a kéreg az alatta meggyülemlett mézgatól felpúposodott, felhólyagzott, úgy az ott lerakódott mézgat azonnal az egészséges fáig ki kell vágni s a seb belső részét kátránnyal, a külső szélét pedig faviaszszal jól be kell kenni. Ha a kitisztogatás által nagy seb keletkezik a fán, úgy tanácsos a sebet bekenés után, még valamilyen vászonronggyal is bekötni. Ha a gummifolyás nemcsak a kérget, hanem magát a fatestet is erősebben megtámadta, úgy legjobb az egész ágat a beteg hely alatt levágni és a vágáslapot viaszszal vagy kátránnyal bekenni. Ha pedig a mézgásodás a fa törzsében lép fel, úgy annak helyét jól ki kell vágni, kimosni, bekenni és bekötni. Ha a seb nagy és a fa erősebben meg van támadva, akkor legjobb a fát kivágni.

Ügyeljünk azonban arra, hogy azokkal a szerszámokkal, a melyekkel a beteg fáról a mézgat kivágtuk, más egészséges fát ne messünk meg, mert ezzel a betegséget az egészséges fára is könnyen átvihetjük.

Különfélék.

• **Lapunk mult évi tiszta jövedelme.** «Az Erdő» utáni tiszta jövedelmet az Országos Erdészeti Egyesület, mint kiadótulajdonos tudvalevően nem fordítja folyó jövedelmei, illetőleg pénztári feleslegei gyarapítására, hanem azt egy altiszti segélyalap gyűjtésére használja fel, a melynek rendeltetése közelebről akkor fog megállapíthatni, a mikor az alap tőkéje elég nagy lesz arra, hogy a segélyezés tényleg megkezdessék. Egyelőre csak annyiban van teljes megállapodás, hogy a segélyezésre majdan csakis «Az Erdő» előfizetői, illetőleg azok hátramaradott családtagjai tarthatnak igényt.

A lap előfizetőinek öröndetes szaporodásával a mult évben már 1269 kor. 61 fillért esatollhatott az egyesü-

let mint «Az Erdő» tiszta jövedelme az altiszti segélyalaphoz, a mely a mult év elején 364 kor. 46 fillérrel volt kimutatva és kamatok, valamint egyéb hozzájárulások alakjában további 42 kor. 03 fillérrel gyarapodott. Az alap vagyona tehát 1911 január hó 1-ével 1676 kor. 10 fillér.

Nyugdíjbiztosítás. Az esztergomi főkáptalan Popróczy András, felsőolcsvári erdővédjét az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár rendes tagjainak I. csoportjában nyugdíjra és balesetre biztosította.

Halálozás. Spissák József András, Breznóbánya sz. kir. város erdőaltisztje, f. é. márczius hó 26-án, életének 54-ik, boldog házasságának 30-ik, erdészeti szolgálatának 21-ik évében hosszú és kínos szenvedés után meghalt. Nyugodjék békében!

A tengerek áldozatai. Az eddigi megállapítások szerint a mult 1910. évben nem kevesebb mint 1085 hajó tűnt el, illetőleg esett a tenger áldozatává, a melyek közt 445 gőzhajó és 640 vitorlánhajó volt. Ezen kívül még kisebb-nagyobb mérvben megsérült 5584 hajó, és pedig 4203 gőzhajó és 1381 vitorlás.

Időjelzés. A «Meteor» 1911. évi április hó második felére a következő időjelzést teszi közzé: Ápril hó 2-ik felének változási napjai 15—18—21—24—28—29—30-ra esnek. Ezek közül legerősebb hatásuk a 15—28 és 29-iek, mindhárom hideg jellegű, hol a 29-iknek hideg jellegét Merkúr bolygónak ugyanazon napra eső együtt állása fogja enyhíteni inkább csapadékos jellegű esetleg zivataros időt hozna. E hó 15—28-ika között még igen változatos időt várhatunk.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti altiszti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni szíveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter úr a lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében alkalmazott Szimoneszku Leon m. kir. főerdőőrt állandó nyugalomba helyezte.

*

A lippai m. kir. főerdőhivatal főnöke: Czidor János I. oszt. m. kir. erdőlegényt és Pivovarnyk György I. oszt. m. kir. segéderdőőrt II. oszt. m. kir. erdőaltisztekké (erdőörökké);

Mészáros Lázár II. oszt. m. kir. erdőlegényt I. oszt. m. kir. erdőlegénynyé;

Hulber György szakvizsgázott napibérest II. oszt. m. kir. erdőlegénynyé;

Tatarek Richard II. oszt. m. kir. segéderdőőrt I. oszt. m. kir. segéderdőörre;

Balogh Mihály és Kirchner Ferencz szakvizsgázott

póterdőöröket pedig II. oszt. m. kir. segéderdőörökké nevezte ki.

Továbbá Dubek József m. kir. erdőőrt a dorgosi m. kir. erdőgondnokság kerületéből saját kérelmére a marosborsai m. kir. erdőgondnokság kerületébe a malaistyei védkerületbe; Czepeczauer Pál m. kir. erdőőrt a főerdőhivatal központjából a szolgálat érdekében a dorgosi m. kir. erdőgondnoksághoz a zabázezi védkerületbe; Szeri Ferencz II. oszt. m. kir. segéderdőőrt pedig a pécskai m. kir. erdőgondnokság kerületéből a tótváradi m. kir. erdőgondnoksághoz a pernyesti Stir-konye völgyi védkerületbe helyezte át.

*

A lipotújvári m. kir. főerdőhivatal főnöke: Jurcsák Gusztáv m. kir. erdőőrt a háromforrási védkerületből a likavai erdőgondnokság lucskii, Lakner Lajos erdőőrt az építésvezetőségtől az oszadai erdőgondnokság I. sz., Migra József erdőőrt a sztankoványi védkerületből a fenyőházi erdőgondnokság csernavii II. (Rakova); Kuca János I. oszt. erdőlegényt pedig a vichodnai erdőgondnokság háromforrási védkerületébe helyezte át.

Hivatalos közlemények.

A kopár-, futóhomok- és vízmosásos területeken teljesített erdősítések költségeinek fedezésére adományozott állami pénzsegélyek kiosztása.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter úr az évről-évre szokásos módon, azokat az anyagilag szorultabb helyzetben lévő birtokosokat, a kik közigazdasági érdekből befásítandó kopár-, futóhomok- és vízmosásos területeken az 1910. év folyamán sikeresen erdősítettek, állami pénzsegélyben részesítette.

Összesen 899 birtokos részére mintegy 3739 kat. hold kiterjedésű kopárterületen teljesített erdősítések után 106,990 korona állami pénzsegély utalványoztatott ki.

Ezen állami pénzsegély kiosztása az alábbi módokat mellett történt:

1. A mult év elején kiutalványoztatott 251 birtokos részére 11076 kat. hold kopárterület beerdősítéseért 24,287 korona pénzsegély oly feltétellel, hogy az erre különösen rászorult birtokosok a kiutalt államsegélyt a beerdősítés sikeres teljesítésének a kezelő m. kir. erdő-tiszt részéről történt igazolása után azonnal felvehették.

2. Hasonlóképen a mult év elején 55,455 korona utalványoztatott ki közvetlenül az illető kezelő erdő-tiszt kezéhez abból a czélból, hogy ennek az államsegélynek felhasználásával 264 kisebb birtokosnak tulajdonát képező, állami kezelés alatt álló mintegy 14656 kat. hold veszélyes jellegű kopárterület a kezelő erdő-tiszt közvetlen felügyelete és vezetése mellett sürgősen és biztosabb sikerrel államköltségen beerdősíttessék.

3. Végül a folyó év elején 27,248 korona pénzsegély osztatott ki utólagosan 384 olyan birtokos között, a kik az 1910. év folyamán 12155 kat. hold kiterjedésű kopár-

területet önként sikerrel beerdősítettek s a kiknek az államsegély adományozása az erdősítések sikeres létesítése esetére már az 1910. év elején kilátásba helyeztetett.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lacczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főleg reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

F. L. Hogy a kérdéses uhu tényleg ólommérgezés áldozata lett-e, azt távolból minden bonczlelet nélkül megállapítani nem lehet, mert nem ismerem a betegsége tüneteit sem.

Az ólom azonban tényleg igen veszedelmes mérgező. Még tiszta fém alakjában is felszívódik a nyálkahártyákon, sebeken át. A gyomorba jutott ólom is felszívódik. Ha csekély a felvett ólom-mennyiség, akkor az az epe, a vizelet s a nyál útján igen lassan kiválasztódik, ha azonban nagyobb mennyiség került a szervezetbe, akkor az mérgezést okoz; ennek főtünete a heves gyomorbélgyulladás, hasmenés, göresök. Hogy az uhu mekkora adagot bir el, erre nézve a rendelkezésemre álló irodalomban adatot nem találtam. A galamb azonban pl. 4 gr. sörétszemtől 3 nap alatt elpusztul, míg a tyúknál ugyanekkora adag csak mérgezést okoz, de elhullást nem.

Megjegyzem azonban, hogy gyakran szedett kis adag is elhullásra vezethet, mert az ólom igen lassan távozik a szervezetből s a gyakori minimális adag végre is halálos adagig gyűlik össze a szervezetben.

Dr. Kukuljevič József.

I. Bratonya. Leírásából ítélve, a bőrju baja helytelen köldökkezelés következménye. A daganatot okvetlen állatorvosnak kell megmutatnia, az majd felvágja s kiégeti lúpiszszal. Sokaig ne hagyja kezeletlenül, mert a geny felszívódása súlyos hashártyagyulladást és elhullást okozhat. A borju köldökét már születése percétől kell gondozni. Mihelyt a borju meglett, köldökszinóráját a hasfaltól számítva 8 ujjnyira jól le kell kötni tiszta fehér vászonszalaggal vagy csikkal. Ha ez megvan, a hasfaltól számítva 4. ujjnyira ugyancsak tiszta vászonszalaggal ismét le kell kötni; a köldökszinórt a két lekötés közt éles ollóval kell elvágni. A csonkot karbololajjal kell bekenni s mindaddig, míg le nem hull, tisztán kell tartani és szárító porral (egyenlő mennyiségű rizspor és timsó) szorgalmasan behinteni. Ha a köldökszinór magától szakadt el, akkor a vért ki kell belőle két ujjal fejni, aztán lekötni s a csonkot fertőtleníteni, kezelni, míg le nem hull. A lekötés feltétlenül szükséges, már csak azért is, hogy a nyitott véredényeken át semmiféle piszok se juthasson az újszülött vérébe.

A kérdéses borju köldöksipolya is így keletkezhetett. Nem ajánlom, hogy sajátkezüleg nyissa meg a daganatot, mert féltő, hogy a legcsekélyebb műhiba folytán is hashártyagyulladás mutatkoznék.

Dr. Kukuljevič József.

Lo. Kérdésére lapunk «Gazdasági tanácsadó» rovatában találja meg a feleletet. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

B. S. A beküldött két koronával előfizetése június hó végéig rendezve van.

L. J. Előfizetése a beküldött két koronával az év végéig rendezve van.

M. J. O. 1. Az erdészeti altisztek czímeinek megváltoztatása érdekében mi nem tehetünk semmit, mert nem ismerjük e tekintetben az altisztek óhaját. Erre nézve már annyiféle javaslat érkezett hozzánk, hogy azok közül azt a címet kiválasztani, amely az összes altisztek tetszését megnyerné, szinte lehetetlen. Legjobb, ha e tekintetben az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetségéhez, Besztercebányára fordul, az van most hivatva ilyen kérdésekben határozni s azok megvalósítása érdekében lépéseket tenni. 2. Ugyanezt mondhatjuk a fizetések eme-

lésére nézve is. 3. A vármegyéknél alkalmazott erdőőri altiszti személyzet azért nem államosított, mert az 1898. évi XIX. törvényezik csak az erdők állami kezeléséről gondoskodik, de az erdők őrzéséről nem; az erdők őrzéséről tehát magának a vármegyének kell gondoskodnia.

M. Sz. Állatok preparálásával a következő budapesti cégek foglalkoznak: dr. Lendl Adolf (II., Donáti-utca 7. szám); Hazai zoológiai laboratórium (VII., Damjanich-utca 36. szám); Bodnár Béla (VIII., Stáhly-utca 15. szám); Kulicska Artur (II., Iskola-utca 12. szám); Szikla-Szilágyi cég (VII., Amazon u. 13. sz.) stb.

B. A. Olyan céget, ahol készen lehet legeltetési tilalmi táblákat kapni, nem tudunk; ezt azonban bármely címfestő elkészíti.

L. R. és St. E. Az élő fanyesteket F. T. Ausel már eladta.

I. Gy. 1. Négy évi és négy havi erdészeti gyakorlati szolgálata alapján az erdőőri szakvizsgát letelheti. Hogy mikor és hova kell a szakvizsga letétele iránti kérvényt benyújtani, azt annak idején (körülbelül júliusban) lapunkban közölni fogjuk. 2. Hogy a vizsga sikeres letételére — protekció nélkül — számíthat-e, az attól függ, hogy meg fog-e a vizsgán feladandó kérdésekre felelni tudni, vagy sem. Ha a feladandó kérdésekre jól megfelel, úgy protekció nélkül is megkapja a képesítést, ha pedig nem tud felelni, úgy a leghatalmasabb protekció dacára is kérelhetetlenül elbuktatják. 3. Teljesen elegendő, ha a vizsgára dr. Bedő Albert: «Az Erdőőr» című művéből készül; ezt az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) 6 K 55 f. előzetes beküldése mellett rendelheti meg, a mikor is a könyvet bérmentve kapja. 4. A könyvet nem kell szóról-szóra betanulnia, hanem annyira kell azt tudnia, hogy minden kérdésre meg tudjon helyesen és szabatosan felelni. 5. A küldött 10 fillért a lap javára bevételeztük, mert külön levélben csak nagyon bizalmas ügyekben, vagy sürgős esetekben adunk választ.

V. B. 1. A két példányban kapott lapszámokat nem kell visszaküldeni. 2. Forduljon kérdésével a legközelebbi m. kir. gazdasági felügyelő úrhoz. 3. Ha nincs is meg az altisztnak a kincstári legelőn tartható rendszeresített marhaállománya, még sem szabad idegen marhát a kincstári legelőre hajtania. 4. Ha bérelt lakásban lakik, úgy annyi marhát tarthat az istállón, amennyit akar, de legeltetnie csak a megengedett mennyiséget szabad. Ha azonban kincstári épületben lakik, úgy csak felettes hivatala engedélyével tarthat az istállóban a megengedettnél több marhát.

F. K. Kérvényére bizonyosan fog választ kapni, csak legyen türelemmel. Gödöllőn ebben az évben nem tartanak az erdészeti altisztek részére méhészeti tanfolyamot. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

K. K. 1. Olvassa el a fentebb M. J. O.-nak szóló üzenetünket, s ne csak a címzések megváltoztatását, hanem a többi sérelmek orvoslását is onnan kérje. 2. A községi erdőőrök hordhatják ugyanazt az egyenruhát, a mit a kincstáriak, csak a sapkán nem viselhetik a magyar koronát.

J. M.-né. A küldött tárcza — eltekintve attól, hogy tárczának túlságosan rövid — nem üti meg a mértéket.

K. K. Azt mi nem tudhatjuk; arra pedig nincs időnk, hogy az összes cégeket és azok székhelyeit kikutassuk.

Járási erdőőr. Névtelen levelekre nem szoktunk ugyan válaszolni, de ezuttal kivételesen tudatjuk, hogy a m. kir. közigazgatási bíróság hivatalos helyiségei Budapesten, I., Uri-utca 49. sz. és I., Fortuna-utca 4. szám alatt vannak.

A. J. Az 1874. évi XXXIII. t. c. 7. §-a értelmében képviselő-választói joggal bir az az egyén is, aki II.-od osztályú jövedelmi adó alá eső legalább 1000 kor. (500 frt) évi jövedelem után fizet állami adót. Sok helyütt azonban az idézett törvény 10. §-át akként értelmezik, hogy az erdőőröket, még ha az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülírt képesítéssel birnak is, képviselő-választói jog nem illeti meg. Nézetünk szerint önt a választói jog az elül idézett törvény 7. §-a értelmében megilleti, mert ön már altiszti minőségénél fogva sem tartozhatik a 10. §-ban említett és választói joggal nem biró szolgák és cselédek közé.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1911. évi márczius hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Deliblati birtokvezetőség 16—, Lippai főerdőhiv. hd. 29-15, M.-szigeti erdőig. hd. 30-85, 42-75, 110-55, Müller András hd. 2-20, Hirt Anikó hd. 1-83, Istvánhegyi erdőgazd. 8—, Beregszászi adóhiv. hd. 8-03, D.-sztmártoni adóhiv. hd. 20-55, földmiv. min. hd. 74-90, Perl Árpád hd. 3-75, Aradi adóhiv. hd. 19-33, Selmeczbánya város erdőhiv. 36—, Szászrégen város hd. 15-55, Zala vármegye 63-78, Déri adóhivatal 36—, Lipták István hd. 2—, Szepesolaszi város hd. 52-29.

1 koronát fizettek: Burián Jenő, Fodor István, Kozák Tivadar, Ádám István, Lakatos Béla, Miskovits Péter, Szűcs József, Udvari And., Kalota Jenő, Kosán Péter, Ziegelhoffer Arnold, Gaári Mihály.

2 koronát fizettek: Wenczel János, Jakubovics János, Gressó Lajos, Czuczor Sándor, Farkas János, Szikorszky Jenő, Jozsána Tivadar, Bihari Ernő, Horváth Imre, Prie János, Bagyinszky Pál, Farkeszkú Vince, Konez István, Palenik Péter, Bak Ferencz, Kovács Albert, Longauer József, Bándy Sándor, Luzskai Bálint, Pócz János, Banovszky János.

3 koronát fizettek: Argyelán Tanasie, Hollósy Árpád.

4 koronát fizettek: Dés város, Csalogovics Arnold, Vojtás János, Prokl Rezső, Danis Lajos, Mannsov Mihály, Ábrahám Balázs, Veress Ignác, Hegedüs Lajos, Tomcsala János, Bogár Balázs, Farkas József, gr. Zedtitvitz morováni erdőhiv., Danielovits Győző, Schmuck Károly.

riczaföld két hizó részére, egy tehéntartás egy borjúval (egy éves koráig), 12 hl. szemes a baromfiak részére.

Elfoglalendő a f. évi április hó 15-én.

Kellékek:

1. legalább erdőéri szakvizsgái bizonyítvány, jó sikerrel;
2. kifogástalan szolgálati bizonyítványok,
3. a magyar és német nyelvnek szóban és írásban való tökéletes-, a román nyelvnek a szolgálat céljaira való szó-bani bírása,

4. magyar állampolgárság,

5. egészséges testalkat közephegységi szolgálattételre,

6. 40 évet túl nem haladott életkor.

Az egyszerű másolatokkal és az eddigi szolgálat leírásával felszerelt kérvények, melyek többé vissza nem adatnak, továbbá ajánlatok a f. évi április hó 10-éig a petrisi uradalmi igazgatósághoz (Arad megye) küldendők. (4. II. 2.)

1230/1911. sz.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott m. kir. erdőhivatal egy II. osztályú erdészeti altiszti, előléptetés esetén egy-egy erdőlegényi, illetve segéderdőéri állásra pályázatot nyit.

A II.-od osztályú erdészeti altiszti állás javadalmazása: évi 600 kor. fizetés, 100 kor. személyi pótlék, természetbeni lakás, vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér, valamint az egyéb rendszeresített mellékletmények.

Az I.-ső osztályú erdőlegényi vagy segéderdőéri állás javadalmazása évi 700 kor., a II.-ik osztályú erdőlegényi, vagy segéderdőéri állás javadalmazása pedig évi 600 kor. szegődménydíj, természetbeni lakás, vagy ennek hiányában 100 kor. lakbér és az egyéb rendszeresített mellékletmények.

Az altiszti állásra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában követelt szakképzettségüket, az államerdészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal felszerelt, sajátkezüleg irt kérvényüket előljáró hatóságuk, az eddig állami szolgálatban nem állók pedig az illetékes közigazgatási hatóság útján f. évi május hó 7-ig ide benyujtsák.

Orsován, 1911. évi márczius hó 27-én.

(5.)

M. kir. erdőhivatal.

Tótpelsőcz nagyközség elöljáróságától.

110/1911. sz.

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett itteni községi erdőéri állásra ezennel pályázatot hirdetünk s felhívjuk mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy keresztlevéllel, erkölcsi és szolgálati, valamint orvosi bizonyítvánnyal és erdőéri képesítő okmányokkal felszerelt kér-

ALLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Állást keres s azonnali belépésre ajánlkozik kiszolgált szakaszvezető, nőtlen, a ki négy középiskolát és erdőéri szakiskolát végzett és a ki az erdészeti szakvizsgát jó sikerrel letette. Erdészet, vadászat, fáczántenyésztés, valamint irodai teendőiben jártas. Czíme Hollósy Árpád erdészsegéd, u. p. Keresztúr-Apaj. (Pozsony megye.)

(11.)

HIRDETÉSEK

Gróf Teleki Józsefné bácsalmási uradalmában április elsejével vadóri állás töltendő be. Megkivántatik, hogy a pályázó nős, szakképzett ember legyen, ki a vad- és fáczántenyésztésben teljesen jártas, felesége pedig a baromfitenyésztéshez értsen jól.

(3. II. 2.)

A kérvények mielőbb küldendők be a méltóságos grófnőhöz intézve, az uradalom kasznári hivatalához.

Az aradvármegyei petrisi uradalomban betöltendő egy erdőhivatali segédi

állás. Javadalmazás: 1400 korona készpénzfizetés, természetbeni lakás, fűtés, világítás, kerthasználat, kuko-

vényeiket legkésőbb 1911. évi április hó 30-ig alulírott községi előljáráshoz nyujtsák be.

Ezen erdőőri állás javadalmazása: Évi fizetés 600 K, lakbér 100 K, földváltás 30 K, összesen tehát egy évre 730 K és négyszer ismétlődő 50—50 koronás ötödéves korpótlék, havi előleges részletekben a zólyomi m. kir. adóhivataltól kifizetve, továbbá 24 ürköbméter tűzifa hasábokba vágya s a községi vágásban kiadva, végül az erdőőr által feljelentett kihágásokból beszédett kárdíjak egy negyed része.

A megválasztandó erdőőr megfelelő próbaszolgálat után fizetésjavításra számíthat.

Tótpelsőcz, 1911. évi márczius hó 27-én.

(6.) **Községi előljáráóság.**

Egy darab egészséges **Uhut** megvételre keresek. Ajánlatokat Méltóságos Gróf Mailáth Géza úr uradalmában, Kulics Győző főerdőőr címre kérek. Gárdony, posta Balassagyarmat (Nógrád megye). (7.)

1725/1911. sz.

Pályázat.

A lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében megüresedett három főerdőőri (I. oszt. altiszt), továbbá egy, kinevezés esetén négy erdőőri (II. oszt. altiszt), továbbá kinevezés esetén négy I., illetve négy II. oszt. erdőlegényi állásra pályázat nyitattik.

Az I. oszt. altiszt állással 800 kor. fizetés és 200 kor. személyi pótlék, a II. oszt. altiszt állással 600 kor. évi fizetés és 100 kor. személyi pótlék, továbbá természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények, — az erdőlegényi állással 700, illetve 600 kor. évi szegődménydíj, természetbeni lakás, vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített mellékilletmények (fa-, ruhaátalány stb.) vannak összekötve.

Az ezen állásokra pályázók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában követelt szakképzettségüket, — az állami erdészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánó összes pályázók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, életkorukat anyakönyvi kivonattal, illetékességüket községi bizonyítvánnyal, eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismereteiket és katonai kötelezettségüket megfelelő bizonyítványokkal igazolni tartoznak.

Az ily módon felszelt és sajátkezüleg írt kérvények a lugosi m. kir. erdőigazgatósághoz folyó évi június hó végéig és pedig az állami szolgálatban állók részéről felettes hatóságuk, magánosok részéről pedig az illetékes közigazgatási hatóság útján nyujtandók be.

Lugos, 1911. évi április hó 6-án.

(8.) **M. kir. erdőigazgatóság.**

Sáros vármegye közigazgatási erdészeti bizottságától.
386/1911. sz.

Pályázat járási erdőőri állásra.

A Felsővízköz székhelyvel megüresedett II. osztályú járási erdőőri állásra ezennel pályázatot hirdetünk. Az állás 30 nap alatt elfoglalandó.

Javadalmazás: 500 kor. fizetés, 200 kor. lakpénz, 200 kor. uti és irodai átalány, 100 kor. egyenruhaátalány, két tagsági könyv az «Országos munkás- és cselédségélypénztár»-ban, baleset elleni biztosítás és az erdei kártérítési összegeknek $\frac{1}{8}$ -része.

A teljes szakképzettséget, a feddhetetlen életet és az ép szellemi és testi erőt igazoló okmányokkal, valamint az eddigi szolgálatra vonatkozó bizonyítványokkal felszerelt szabályszerű kérvények legkésőbb folyó évi április hó 30-ig alulírott bizottsághoz terjesztendők be.

Sáros vármegye közigazgatási erdészeti bizottsága.
Eperjesen, 1911. évi márczius hó 14-én.

(9.) **Bornemissza Lajos** h. elnök.

Uri ruhák készítéséhez való
jó brünni posztót és Lódent

legjutányosabb gyári áron szállít

Etzler és Dostal, Brünn
Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

**A gyárból való közvetlen bevásárlás
nagy előnnyel jár.**

Dús mintagyűjtemény a tavaszi és nyári évszakra, megtekintésre bérmentve. — Magyar levelezés.

(1. VI.4.)

STAINER GYULA

cs. és kir. udv. szállító

magyar magpergető gyára

Körmenden (Vas megye)

ajánlja

**tű- és lomblevelű magvait,
tű- és lomblevelű csemetéit,**

továbbá

**gyümölcsvadoncokat,
díszfenyőket és cserjéket**

elsőrendű minőségben.

(2.IV.4.)